

Medardova kvapka

V uplynulé týždne počasie svojimi výčini potrápilo mnohých ľudí, jeho priebeh v niektorých dňoch či týždňoch prekonal mnohé dlhodobé rekordy, a mnohých zaujímajú príčiny jeho terajšieho vývoja. A práve týmto smerom sme zamerali svoju pozornosť v tomto spracovaní, ktoré sa zameriava konkrétne na obdobie Medarda, a čo s týmto obdobím súvisí.

Mesiac jún je považovaný za prvý letný mesiac, hoci astronomické leto sa začína až 21. júna. Sviatok Medarda sa slávi 8. júna a na tento deň sa vzťahuje najznámejšia pranostika: „Medardova kvapka štyridsať dní kvapká“. Medardova kvapka je z meteorologického hľadiska singularita (pomerne pravidelná odchýlka od celkového trendu počasia, podmienená zvýšeným výskytom poveternostných situácií v danej časti roka v niektorých geografických oblastiach), ktorá sa prejavuje najmä výrazným ochladením. Začiatkom júna totiž atmosférická cirkulácia nadobudne tzv. zonálny, alebo západný charakter, pri ktorom prúdenie z Atlantického oceánu prináša do strednej Európy vlhký vzduch. A práve v ňom sa tvorí oblačnosť a je viac zrážok. Studený vzduch k nám preniká nad prehriatu pevninu v niekoľkých za sebou nasledujúcich vlnách. Medzi nimi sú prestávky so slnečným počasím, ktoré poľnohospodári využívali najmä na kosenie sena. Obdobie s tradičnými dažďovými vlnami naši predkovia označovali ako:

- dažde svätovítske (15.6.)
- dažde svätójánske (24.6.)
- dažde prokopské (4.7.)
- dažde svätopeterské (1.8.- podľa kresťanského sviatku sv. Petra v okovách)

Pri pohľade späť do minulosti u nás súvisle odo dňa sv. Medarda štyridsať dní vcelku ešte nikdy nepršalo. Na Margitu 13.7., ktorá podľa pranostiky „*vopchá kosák do žita*“ bolo väčšinou zahájenie žatvy, od Medarda je to 35 dní.

Zamerali sme sa na spracovanie obdobia od Medarda 8.6. do 12.7. a pre porovnanie sme vyhodnotili aj obdobie po Margite - od 13.7. do 16.8. za roky 1999 – 2009, a to z nasledujúcich klimatologických staníc:

Bratislava – letisko

Hurbanovo

Sliac

Poprad

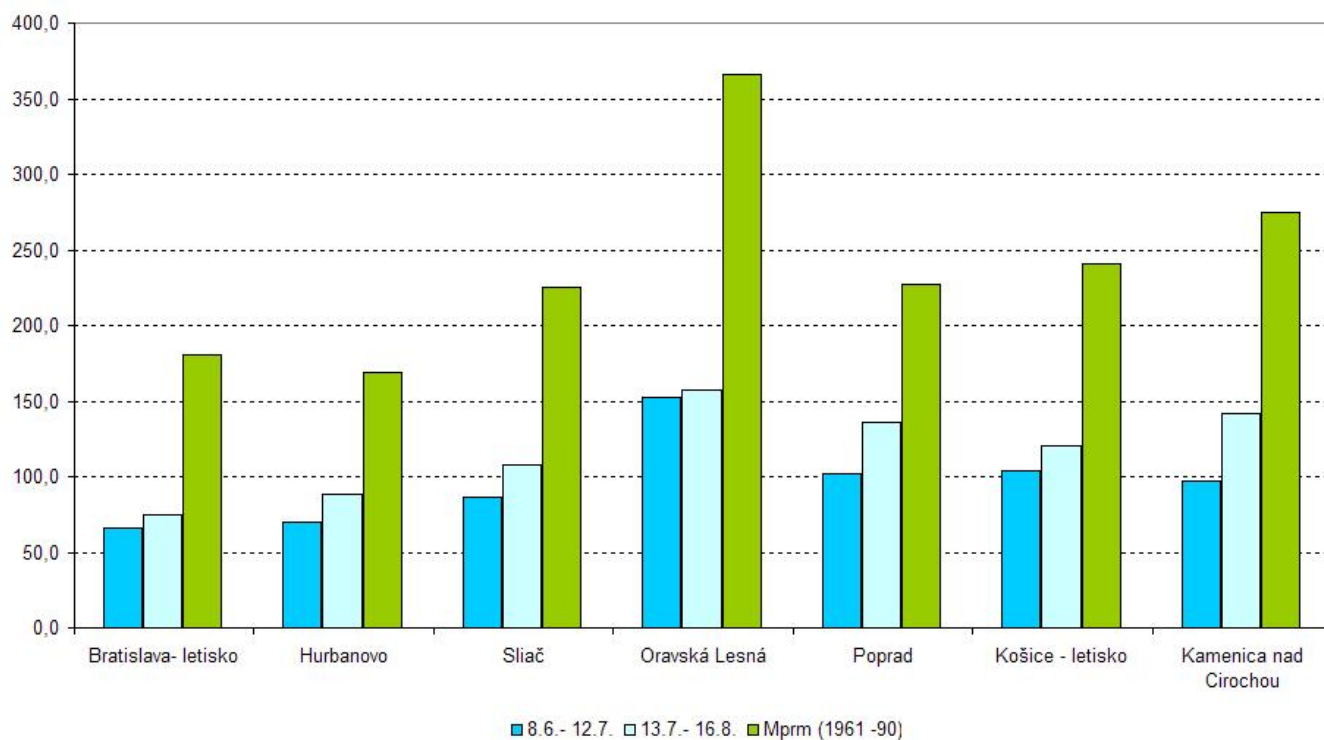
Oravská Lesná

Košice – letisko

Kamenica nad Cirochou

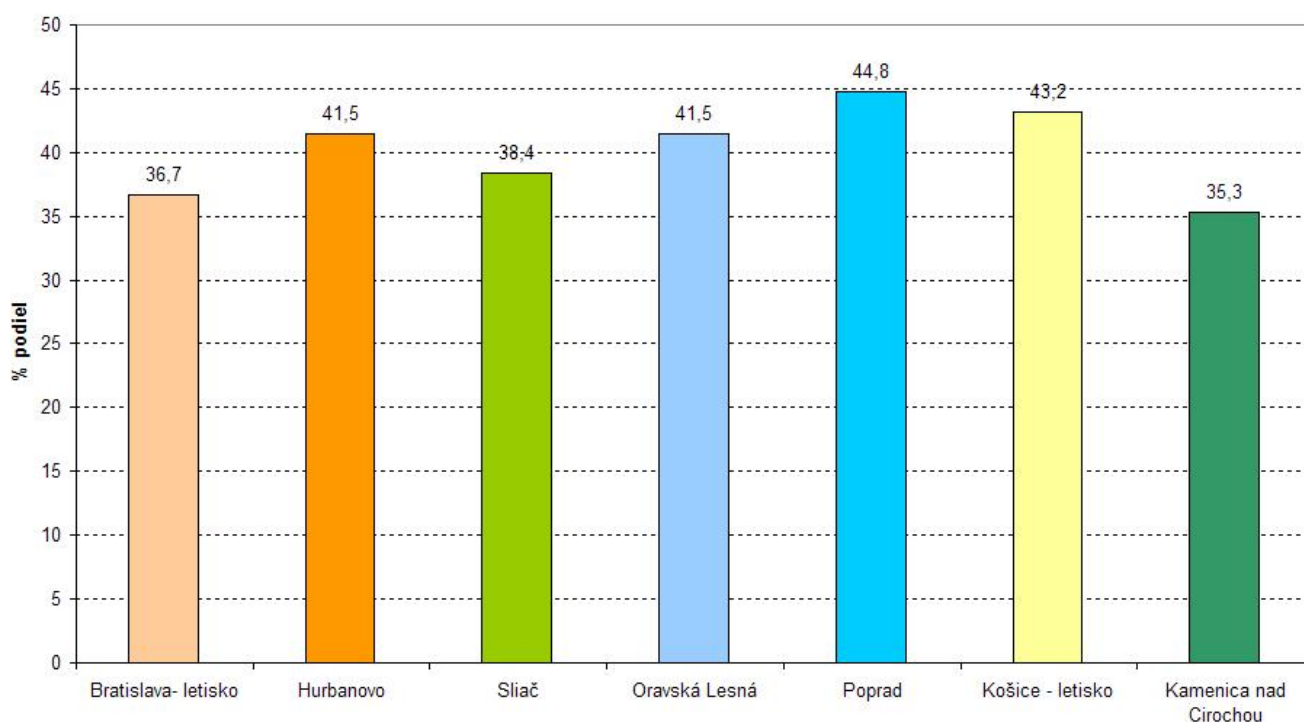
Za letné mesiace pre toto spracovanie sme neuvažovali astronomické leto, ktoré začína 21. júna letným slnovratom a končí 23. septembra jesennou rovnodennosťou, ale obdobie od 1. júna do 31. augusta.

Priemerné úhrny zrážok v porovnaní s normálovými úhrnmi za letné mesiace

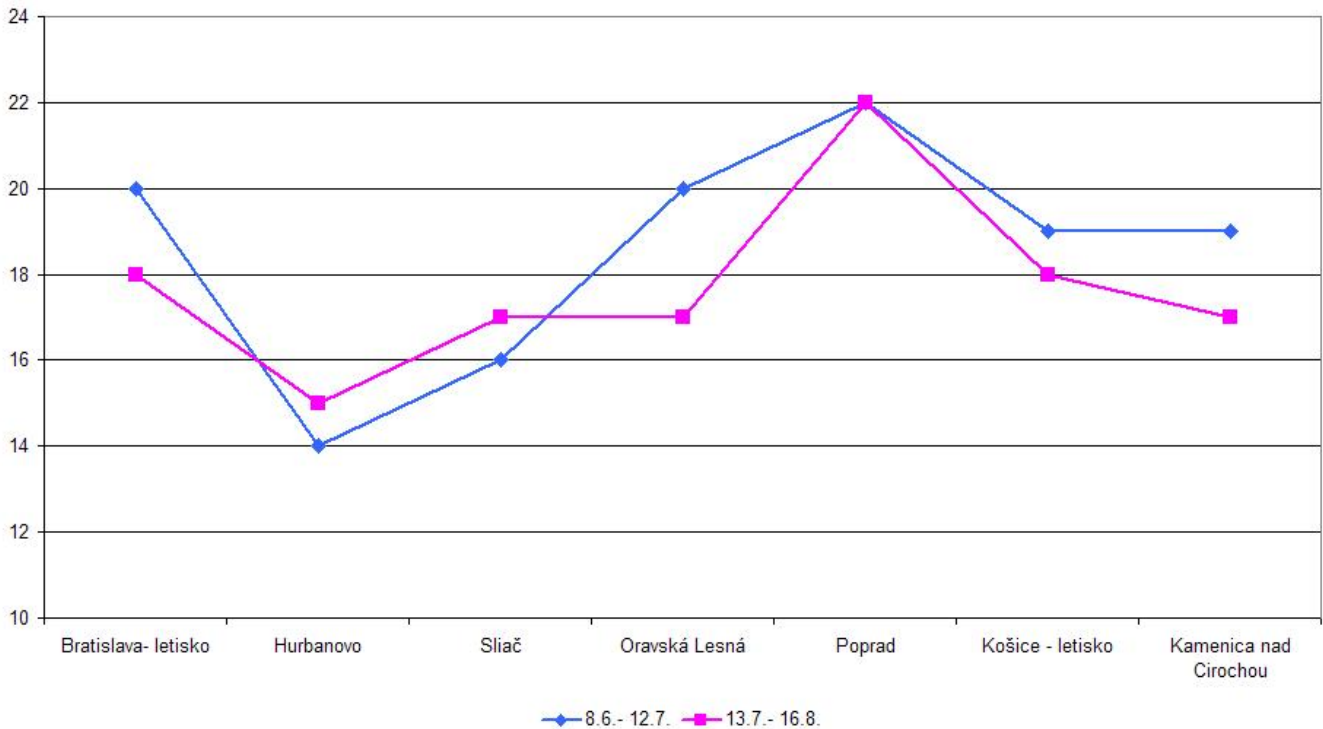

Mprm – dlhodobý normál zrážok v období 1961 – 1990 počas letných mesiacov (jún – august)

Podiel úhrnu zrážok za obdobie 8.6. do 12.7. v porovnaní s normálovým úhrnom za letné obdobie

Priemerný počet zrážkových dní vo vybraných obdobiach

Z nášho hodnotenia vyplynulo, že počet zrážkových dní je takmer totožný v oboch hodnotených obdobiach, naviac úhrn zrážok na všetkých staniach v období od Medarda 8.6. do 12.7. je nižší ako v nasledujúcom období, a to vplyvom zvýšenej búrkovej činnosti koncom júla a v auguste.

Ale priemerné úhrny zrážok od 8.6. do 12.7. (v období Medardovej kvapky) za obdobie 1999 – 2009 sú zastúpené 35 až 45 % z úhrnu zrážok predstavujúceho dlhodobý normál 1961 – 1990 v letných mesiacoch (jún, júl, august).

Ak by sme sa na tohtoročného Medarda pozreli zo synoptického hľadiska, 8.6. prešiel cez naše územie rozpadávajúci sa zvlnený studený front. Za ním k nám začal od juhu prúdiť teplý vzduch po prednej strane tlakovej níže so stredom nad Britskými ostrovmi. Prílev teplého tropického vzduchu vyvrcholil 12.6., keď sme na celom území zaznamenali tropický deň, t.j. vzduch sa zohrial na 30 a viac stupňov. Vo večerných hodinách postúpil nad Slovensko od západu zvlnený studený front, za ktorým k nám začal prúdiť chladnejší vzduch. Tak začala tohtoročná prvá vlna Medardovej kvapky, pričom pršalo do 16.6. a po krátkej prestávke zase od 18. do 22. júna.